

Frinz Schleyer u. Irmgard Oepen: LEITFADEN DER GERICHTLICHMEDIZINISCHEN BLUTSPUREN — UNTERSUCHUNG. — 2. Neubearbeitete Auflage. (Arbeitsmethoden der medizinischen und naturwissenschaftlichen Kriminalistik, — Bd 4). Verlag Max Schmidt-Röhmlid. Lübeck 1977.

Из дана у дан све чешће се сусрећемо са извршеним кривичним делима која су предходно детаљно испланирана како у погледу начина извршења тако и у одабирању најсавременијих средстава која обећавају да се на месту извршења злочина не налазе трагови који би могли открити извршиоца. Оваква професионализација криминала поставила је императив судско-медицинској науци да кроз ново поглавље, разрађује познате и истражује нове методе откривања и идентификовања микро и макро трагова биолошког порекла на основу којих се може идентификовати учинилац дела. Крв као траг биолошког порекла далеко најчешће срећемо при извршењу кривичних дела, јер учиниоци дела и поред најдетаљнијег и најсавеснијег припремања, често нису у могућности да предвиде где ће и када ће овакав траг оставити на месту злочина. Практикум F. Schleyera и I. Oepena (174 стране; 37 фотографија; 22 табеле и 591 библиографске јединице) указује докле се стигло у истраживањима трагова крви и шта се данас од тога може примењивати у рутинском раду у области криминалистичке медицине.

У првом поглављу, сажето али јасно, изнети су основни појмови и сазнања, о местима где се најчешће могу пронаћи трагови крви, о боји крви која се са старосћу мрље или у зависности од квалитета подлоге може мењати, као и о различитим облицима трагова крви који сами по себи могу имати одређени криминалистички значај. Такође се указује и на могућности заблуде да се траг који потиче од рђе, чоколаде, сока од парадајза, вишне и др., протумачи као крв.

Друго поглавље обрађује, у криминалистици иначе познате принципе откривања, конзервирања и транспортовања први.

За праксу нарочито корисно, у трећем поглављу, приказане су методе екстракције крви са подлоге у случајевима када је потребно уштедети што више материјала за обраду и када је потребно концентрисати екстракт са слабих или више мањих трагова. Приказане шеме сасвим јасно илустрјују читав процес екстракције крви по Кирк-у.

За доказивање да ли траг потиче од крви или не, аутори у четвртном поглављу износе читав низ неспецифичних и специфичних метода које се у пракси примењују. Споменимо само оне које су најчешће, најједноставније и најбоље. Од неспецифичних метода то су проба бензидином; фенолфталеином и лимуном, а од специфичних: доказивање оксигемоглобина и хемоглобина и његових деривата спектроскопским путем; доказивање хемоглобина папирном и танкослојном хроматографијом, електрофорезом на папиру и доказивање крвних елемената микроскопијом. У свим случајевима, детаљно су изложене проскрипције потребних реагенса за сваку методу посебно, као и начини вршења анализа, могуће грешке и образложења зашто су поједине методе недовољно егзактне, те су у том смислу дата и упутства о дијагностичким вредностима резултата добијених појединим методама.

Пето поглавље се односи на утврђивање порекла крви. Пластично и детаљно, на 26 страница, описане су како класичне тако и најсавременије методе. На првом месту се описује метода преципитације хомологог протеина са антиспецифичним имуним серумом. Износи се детаљан опис почетак од добијања екстракта мрље па до завршетка анализе. Паралелно се приказује и модификована метода преципитације имунодифузијом. Поред јасног упутства за извођење појединих проба, приказан је начин тумачења резултата као и узрочници који могу довести до грешака. У даљем излагању се наводе и друге методе које се користе за одређивање порекла крви као што су метода са антихуманим глобулином, фибринолиза, ензимска проба, проба са биљним аглутининима, метода електрофорезом и хроматографијом, метода цитолошким диференцијацијама и др.

Посебно је значајно поглавље које се односи на најсавременије могућности утврђивања крвних група и фактора из сасушених трагова крви. Поред општих напомена о прорачунавању могућности идентитета на основу крвних група, приказана је и таблица популације становништва по свим групама и факторима које се у траговима могу доказати. У погледу утврђивања крвних група АБО система изнете су класичне методе као што су „абсорпциона“ „абсорпционо-елуциона, метода мешавине ћелија и Lattes метода“ а на крају су приказане и неке друге методе које се у пракси ређе користе. Паралелно са овим, описују се и методе за одређивање MN и Rh фактора из сасушених трагова крви. За све методе је у детаље дата технологија рада и коментар могућих грешака приликом добијања резултата.

У седмом поглављу приказују се могућности одређивања ензимских фактора из еритроцита путем електрофорезе. Истина је да се овде не дају методе већ се наводе само могућности вршења анализа под условом да су трагови крви стари ограничено време и то: ензим ПГМ β —10 недеља; АК 5—6 месеци; АДА 1—3 недеље; бПГА до 15 дана. Од ензима могућих за доказивање у мрљама, наводе се још кисела фосфатаза, естераза Д и Глутамин-пируват трансаминаза.

Са осмим поглављем је заокружена сва криминалистичко-медицинска проблематика из области идентификације на основу крвних група и фактора. Наиме овде се ради о утврђивању крвних субстанци из серума сасушене крви. Са комплетним приказом технологије анализа и најсавременијим теоретским и практичним сазнањима наводи се утврђивање Нр и Gm група а у скраћеном облику дају се и Gc типови и HLA систем.

У деветом поглављу, више информативно упознајемо се са дијагностицирањем пола помоћу секс хроматина који се може установити и прегледом крви.

Следеће поглавље је намењено дијагностици менструалне крви са констатацијом да се сигурни резултати добијају само у 40—50%. Од познатих метода разрађене су методе одређивања гликогена из вагиналног епитела, морфолошка дијагностика, доказивање кроз фибринолизу, а од нових метода се помиње доказивање лактатдеhidрогенезе LDH помоћу електрофорезе на ацетатцелулозној фолији или помоћу имуноелектрофорезе.

У задњем поглављу обрађена је дијагностика крви новорођенчета и одојчета путем алкалне резистенције и утврђивања HbA и HbF на Whatman папиру; путем електрофорезе; преципитацијом са анти HbF серумом и имуном електроферозом.

Аутори су писали овај практикум веома једноставним и јасним стилем уз детаљно описивање најважнијих метода, што пружа могућност да све анализе које су приказане, може да врши и онај криминалистичко-медицински стручњак који нема посебно искуство у овом раду. Поред тога, аутори дају тумачење вредности појединих резултата као и најсасменија сазнања из ове области. И поред тога што ово издање није претрпело неке посебне измене у односу на прво и што су сличну проблематику обрађивали и неки руски и пољски аутори, мора се рећи да овај практикум заслужује највеће стручно признање и велика је штета што није преведен на наш језик. Но и поред тога, била би велика корист да се нађе у свим нашим стручним библиотекама, у приватним библиотекама судија, тужилаца и радника ОУП-а а нарочито у библиотеци стручњака за судску медицину.

др Михајло Лукић